

посівів регулятором росту та мікропрепаратом, ніж при передпосівній обробці насіння.

Таблиця 1

Урожайність нагідок лікарських залежно від ширини міжрядь та застосування біологічно-активних препаратів (середнє за 2010-2010 рр), ц/га.

Препарат (А)	Ширина міжрядь (С)	Обробка насіння (В)	Обприскування посіву (В)
Без препарату (контроль)	30 см	10,3	10,3
	45 см	11,0	11,0
Івін	30 см	11,8	10,9
	45 см	12,4	12,0
Байкал ЕМ-1	30 см	11,5	10,7
	45 см	11,9	11,9
НІР 05, ц/га	А – 0,80; В – 0,65; С – 0,65		

Так, різниця між варіантами при обприскуванні посівів склала 1,1-1,2 ц/га, а при обробці насіння – 0,4-0,6 ц/га. На контрольному варіанті урожайність при ширині міжрядь 45 см переважала варіант із шириною міжрядь 30 см на 0,7 ц/га.

Кращим препаратом за сівби на 30 та на 45 см виявився регулятор росту Івін, але при обприскуванні посівів різниця між варіантами досліду була не суттєвою (0,1-0,2 ц/га).

ОЦІНКА РОДИЮЧОСТІ ҐРУНТІВ ТЕРЕБОВЛЯНСЬКОГО РАЙОНУ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Вилибницька І.З., студентка 5 курсу спеціальності 7.09010101 «Агрономія» навчально-наукового інституту агротехнологій і природокористування ПДАТУ

Науковий керівник: кандидат с.-г. наук, доцент Вахняк В.С.

Кафедра землеробства і агрохімії

Тернопільська область вважається в Україні аграрною. Тому основні природні ресурси, на яких базується економіка області – земельні ресурси, основу яких складають ґрунти. Згідно численних публікацій про результати моніторингу ґрунтів на основі еколого-агрохімічного обстеження земель сільськогосподарського призначення, ґрунти України деградують. Тернопільським центром «Облдержродючість» засвідчено зниження родючості ґрунтів в окремі цикли агрохімічного обстеження, але на даний час повністю достовірної інформації про фактичний стан ґрунтів області і Тербовлянського району зокрема, немає.

Виходячи з важливості оцінки родючості ґрунтів для сільськогосподарського виробництва і її проблеми *метою досліджень* було встановити на основі даних еколого-агрохімічної паспортизації земель сучасний стан родючості ґрунтів Тербовлянського району Тернопільської області і визначити головні агрономічні недоліки ґрунтів для розробки заходів збереження їх родючості. Інформаційною основою досліджень були дані еколого-агрохімічної паспортизації земель сільськогосподарського призначення району та окремих господарств, яку проводив Тернопільський центр «Облдержродючість».

На основі проведеного аналізу стану родючості ґрунтів можна зробити такі висновки.

1. Тербовлянський район характеризується добрими ґрунтами з середньою родючістю, оскільки реакція середовища близька до нейтральної (рН сольове 5,7-5,9), гумусом забезпечені ґрунти на середньому рівні (3,58 %), елементами живлення – середньо (азотом 134 мг/кг, фосфором – 109 мг/кг, калієм – 119 мг/кг).

2. Динаміка властивостей ґрунтів неоднозначна і в цілому показує повільні тенденції до зниження родючості. Так, виявлено чітке зниження вмісту гумусу (на 0,21 % за період 1988-2008 рр.), коливання по роках кислотності і вмісту мікроелементів, зниження вмісту цинку, але підвищення вмісту марганцю і міді.

3. В районі вноситься дуже мало добрив, що недостатньо для компенсації виведення з урожаєм при відсутності чи недостатньому внесенні добрив. Органічних добрив в останні роки вноситься 0,8 т/га, мінеральних – 118-123 мг/кг д.р., з яких переважають азотні (81-92 мг/кг), а фосфорних і калійних практично не вноситься (лише 16-18 та 11-13 мг/кг відповідно в складі комплексних і складних добрив). Простежується підвищення використання мінеральних добрив у останні 2 роки.

4. Середньозважені показники властивостей ґрунтів ТзОВ Агрофірма «Дружба» Тербовлянського району свідчать про високий рівень родючості: за вмістом гумусу середня забезпеченість, за кислотністю ґрунти близькі до нейтральних, за азотом середня забезпеченість, за фосфором – підвищена, за калієм – висока, за вмістом цинку - низька, марганцю і кобальту – середня, бору і міді – висока. Лімітуючим чинником, на який насамперед слід зважати при системі удобрення є азот і цинк.

5. За період між останніми циклами агрохімічного забезпечення вміст гумусу зменшився на 0,33 %, ґрунти стали близькими до нейтральних, вміст азоту, фосфору і калію підвищився на 25-32 мг/кг, вміст бору, міді і цинку зріс, а кобальту і марганцю – зменшився.

6. Внесення добрив у господарстві свідчить про недостатні кількості для забезпечення позитивного балансу поживних речовин і гумусу і про неможливість одержання вищих за природну родючість урожайностей сільськогосподарських культур, за винятком тих, на які спрямовані основні ресурси господарства.

7. Господарство одержує в цілому невисоку урожайність сільськогосподарських культур, які відповідають природній родючості ґрунтів. Вища урожайність спостерігається по тих культурах, які в господарстві є пріоритетними – пшениця озима, цукровий буряк, озимий ріпак. В останні два роки урожайність сільськогосподарських культур підвищилась порівняно з попереднім п'ятирічним періодом.

Література

1. Гаврилянчик Р.Ю. Екологічний моніторинг перспективних територій для включення в заповідну зону майбутнього Хотинського національного природного парку / Р.Ю.Гаврилянчик, А.В. Степась // Вісник Полтавської державної аграрної академії. – Полтава, 2008. – № 4. – С. 90-92.
2. Інженерна екологія : навч. посіб. Ч. VIII. Міські екосистеми / Л. С. Васик, Р. Ю. Гаврилянчик, І. А. Шелудченко ; за ред. Б.А. Шелудченко. – Кам'янець-Подільський : Каліграф, 2010. – 136 с.

УРОЖАЙНІСТЬ КАРТОПЛІ ЗАЛЕЖНО ВІД ЗАСТОСУВАННЯ РЕГУЛЯТОРА РОСТУ

*Вілівчук Р.В., студент 2 СТН курсу спеціальності 6.090101
«Агрономія» навчально-наукового інституту агротехнологій і
природокористування ПДАТУ
Науковий керівник: кандидат с.-г. наук Недільська У.І.
Кафедра селекції, насінництва і загальнобіологічних дисциплін*

Картопля займає одне з перших місць серед інших сільськогосподарських культур за універсальністю використання. Майбутнє картоплярства України - це високоефективне спеціалізоване виробництво, що базуватиметься на новітніх досягненнях науки, високому технічному і технологічному забезпеченні.

Вирішити проблему підвищення продуктивності картоплі можна не лише селекційно-генетичними методами, внесенням добрив та пестицидів, а й застосуванням регуляторів росту рослин, які все більше стають невід'ємним елементом технології вирощування картоплі.

Збільшення врожаю і покращення якості бульб картоплі залежить від способів використання регулятора росту, а саме, застосування регулятора росту потейтин при обробці бульб і обприскуванні посадок картоплі у фазі бутонізації.

Результати досліджень свідчать що врожайність картоплі значною мірою залежала як від окремих застосувань регулятора росту Потейтин, що вивчались у досліді, так і від їхньої комплексної обробки, як садивних бульб, так і обприскування у фазі бутонізації. Урожайність є найважливішим показником продуктивності сорту Билина.